

โครงการผลิตตำราวิชาการ ลำดับที่ 5

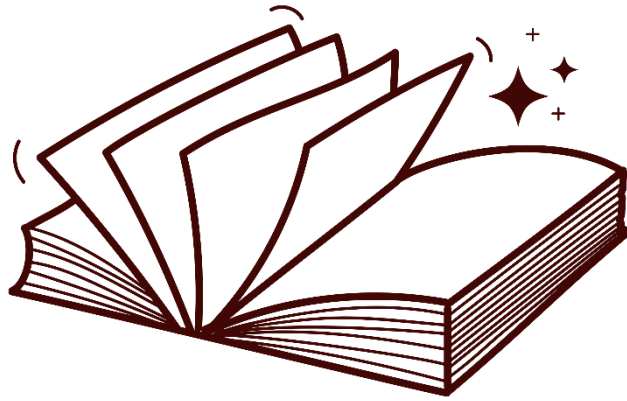
กบถวน ชีวิต

ก่อนถึงวาระสุดท้าย

ชัยคุ ธิฏฐอ อะหุมัต สมะดี
-หะฟีเซอะฮุลลอฮ์-

มูฮัมมัดยาซีน เหลิมหมาน
ถอดความและเรียบเรียง

บททวนชีวิต ก่อนถึงวาระสุดท้าย

บรรยาย / ชัยคุ ธิฎอ อะหมัด สมะดี - อะฟีซะฮ์ ลอฮ์ -

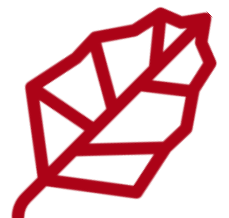
ถอดความและเรียบเรียง / มุฮัมมัด ยะซีน เหม็หมาน

พิสูจน์อักษร / Muhammedfatih Mahiwan

วันเผยแพร่ / 25 ธันวาคม 2565 (1 กุมภาพันธ์ 1444)

โครงการผลิตตำราวิชาการ ศูนย์อับดุลกียอิม ลำดับที่ 5

/ เนื้อหาจากการอธิบายอัลหะดีษญามิอุลอุลุม วัลหิกิม จากเพจ islaminthailand.org และเนื้อหาจากรายการ “ซิกะรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์)” ทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม white channel ประจำวันที่ 23 ธันวาคม 2565

บทกวีชีวิต ก่อนถึงวาระสุดท้าย

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على أشرف المرسلين نبينا محمد وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين ثم أما بعد:

/ บทกวีชีวิต ก่อนถึงวาระสุดท้าย

เคยเล่าให้พี่น้องฟังบ่อย เป็นเรื่องที่เล่าแค่นั้นก็ไม่เบื่อ พี่น้องก็เอาไปเล่าต่อ เอาไปรายงานต่อ บอกต่อเล่าจากอาจารย์ของผม ชัยคฺ มุฮัมมัด หุซัยน์ ยะกูบ (หะฟีเซาะฮุลลอฮฺ) ซึ่งเป็นสายรายงานที่สูงที่สุดในเรื่องนี้ รายงานจากเจ้าของเหตุการณ์

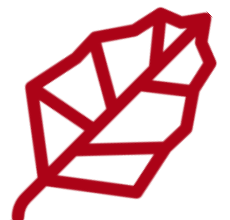
มีหมอท่านหนึ่งอยู่ในโรงพยาบาล แล้วเขาก็เล่าให้กับชัยคฺฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวเขาเอง ก็คือมีคนป่วยคนหนึ่งเข้าโรงพยาบาล แต่อยู่ในสภาพที่ย่ำแย่แล้ว ขณะใกล้เสียชีวิต เขาสลบไป แล้วได้เรียกหมอมา พอหมอมาก็ได้พยายามจัดการเพื่อจะได้ทำให้ฟื้น เขาสลบแบบหมดสภาพแล้ว หลังจากนั้นหมอก็ไม่รู้ไปปั๊มหัวใจหรืออะไร แล้วเขาก็ได้ตื่นขึ้นมา เขามองเห็นหมอ แล้วก็จับมือหมอ แล้วบอกกับหมอว่า

كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

“สองคำที่เบาแกล้น หนักบนตราชั่ง เป็นที่รักแก่อัล-เราะหฺมาน นั่นคือ ซุบหานัลลอฮฺ วิบิฮัมดิลซุบหานัลลอฮฺ อัล-อะซีมี (มหาบริสุทธิ์ยิ่งแด่อัลลอฮฺ และด้วยสรรเสริญแด่พระองค์ มหาบริสุทธิ์ยิ่งแด่อัลลอฮฺ ผู้ทรงยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใด)”

แล้วเขาก็เสียชีวิต หมอคนนั้น ได้เล่าให้ชัยคฺ มุฮัมมัด หุซัยน์ ยะกูบ ฟังว่า ชีวิตของเขานั้น คือ เป็นชีวิตที่หลงคุณยา (หลงโลกนี้) ไม่เอาอะไรเลย ไม่เอาไหนเลย พอมาเจอเหตุการณ์นี้ ก็เปลี่ยนเลย พลิกชีวิตเลย มาเห็นคนที่วาระสุดท้ายของชีวิต แค่นั้นมานั่นก็ไม่ธรรมดาแล้ว คนส่วนใหญ่เวลาตื่นมา ก็จะถามว่า พ่อแม่อยู่ไหน ? ภรรยาอยู่ไหน ? ลูกอยู่ไหน ? เงินอยู่ไหน ? กระเป๋าอยู่ไหน ? มือถืออยู่ไหน ? นึกถึงอะไรที่ใกล้ตัว อะไรที่ใกล้หัวใจ แต่คน ๆ นี้ ไม่มีอะไรที่ใกล้หัวใจของเขา คือมันไม่ธรรมดาที่เขาสลบแล้วตื่นขึ้นมา สิ่งแรกที่เขาทำคือจับมือหมอ แล้วก็กล่าวหะดีษ เป็นหะดีษของท่านนบี ﷺ ที่บันทึกโดยบุคอรีและมุสลิม ที่ว่า

كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ
سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ

“สองคำที่เบาแก่ลิ้น หนักบนตราชั่ง เป็นที่รักแก่อัล-เราะหมาน

นั่นคือ ซุบหานัลลอฮฺ วิบิหัมดิฮฺ ซุบหานัลลอฮฺ อัล-อะซีม

(มหาบริสุทธิ์ยิ่งแด่อัลลอฮฺและด้วยสรรเสริญแด่พระองค์

มหาบริสุทธิ์ยิ่งแด่อัลลอฮฺ ผู้ทรงยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใด)”

หมอบคนนี้เขาเตาบัตตัวเลย เปลี่ยนตัวเองเลย กับเหตุการณ์ที่เขาเล่านี้ ชัยคุ มุฮัมมัด ฮุซัยน์ ยะกูบ เคยเห็นหมอบคนนี้ เป็นคนที่ไม่ค่อยเคร่งครัดศาสนา แต่มาอีกครั้งหนึ่ง เขาเริ่มมีเครา เริ่มสนใจเรื่องละหมาด ชัยคุก็ถามเขาว่า เป็นอะไร ? เขาก็เล่าเรื่องนี้ให้ชัยคุฟัง

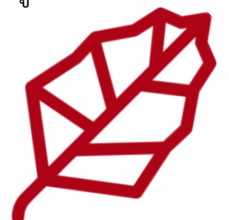
เราลองมานับดูว่า “วาระสุดท้ายในชีวิต เขาทำอะไรบ้าง ?”

1. จิกรุลลอฮฺ (รำลึกถึงอัลลอฮฺ)
2. ตะวะฮฺ (เรียกร้องสู่ความดี)
3. รายงานหะดีษ
4. เปลี่ยนแปลงชีวิตคน

นี่คือ วาระสุดท้ายก่อนตาย และตอนมีชีวิตเขาทำอะไรบ้าง ? แน่นอนคนนี้ ตอนที่เขามีชีวิตนั้น ผลงานต้องยิ่งกว่านี้ ผลงานต้องเป็นผลงานของคนที่มีชีวิตของเขาเต็มไปด้วย การรำลึกถึงอัลลอฮฺ ทำอย่างไร ให้ลิ้นของเราสดชื่น ? ก็ให้พยายามรำลึกถึงอัลลอฮฺให้ตลอด

/ การบทกวีชีวิต

การบทกวีชีวิต ในทัศนะของผู้ศรัทธานั้น ชีวิตของมนุษย์ จะถูกมองโดยผู้ศรัทธาไม่เหมือนคนอื่น เรามองว่าชีวิตของผู้ศรัทธาในโลกนี้ เปรียบเสมือนคนที่กำลังเดินทางผ่าน ทานานปี ﷺ ได้เปรียบและอุปมาการใช้ชีวิตในโลกนี้ **ตั้งคนเดินทาง** พอเหน็ดเหนื่อยก็พักผ่อน ไปอยู่ได้ร่มเงา ได้ร่มเย็นของต้นไม้ต้นหนึ่ง นี่คือการร่มเย็นในโลกคุณยา คือความสุขเหมือนกัน นบี ﷺ บอกว่า แต่เป็นความสุขชั่วคราว ร่มเย็นของต้นไม้มันก็ชั่วคราว เพราะอะไร ? เพราะไม่มีใครที่กำลังเดินทางผ่าน แล้วมีจุดหมายในการเดินทางของเขานั้น แล้วจะบอกว่าต้นไม้ที่สวยงาม แล้วไม่ไปตามจุดหมายที่วางไว้ ก็ไม่มีใครทำแบบนี้ อุปมาผู้ศรัทธาก็เช่นเดียวกัน ชีวิตของเขาเป็นการเดินทางผ่าน ไม่ได้เป็นการเดินทางถาวร ไม่ได้มีเจตนาที่จะอยู่ในโลกนี้ตลอด และภายใต้จิตสำนึกของเรานั้น เราก็ไม่ได้มีความรู้สึก ไม่ได้มีความเชื่อแต่อย่างใดว่า ชีวิตนี้เพื่อโลกนี้อย่างเดียว หลังจากนั้นไม่มีแล้ว ผู้ศรัทธาไม่มีแม้แต่น้อย ที่สงสัยว่า “เรามีแค่ชีวิตนี้ ชีวิตหน้าเราไม่รู้” แต่เรารู้ว่า **ชีวิตของเราในโลกหน้ามันจะเป็นแบบไหน ? โครงสร้างของชีวิตมันจะเป็นแบบไหน ?** อัลลอฮฺ ﷻ ได้บอกเรา และผู้ศรัทธาเชื่อมั่นอย่างแน่อน

สลัฟท่านหนึ่งชื่อ **อบูซุร อัลฆิฟารียฺ** (أبو ذر الغفاري) رضي الله عنه ซึ่งเป็นเศาะหาบะฮ์ ได้มีชายคนหนึ่งมาเยี่ยมท่าน แล้วก็เห็นบ้านของท่าน ไม่มีสัมภาระ ไม่มีอะไรที่มันน่าสนใจอะไรเลย เขาก็เลยถามว่า ทำไมบ้านของท่านเป็นแบบนี้ เดียวผมจะขออาสาซื้อสัมภาระให้ท่าน อบูซุรก็บอกว่า ไม่ ๆ ไม่ต้องเลย ฉันมีสัมภาระแล้ว เพราะฉันมีบ้านอีกหลังหนึ่ง แล้วสัมภาระที่ฉันซื้อ ฉันส่งไปบ้านหลังนั้นแล้ว ไม่ใช่บ้านหลังนี้ ชายคนนั้นก็เลยสบายอกสบายใจ คืออบูซุร เขาพูดแบบนั้นเพื่อจะได้ปิดปัญหา ไม่อยากจะปวดหัวกับคนที่ชอบมาสนใจในเรื่องส่วนตัวของเขา แต่นัยยะการพูดของอบูซุรนั้น หมายถึงเขามีบ้านนี้หลังเดียว แต่บ้านอีกหลังหนึ่งก็คือ อาศิเราะฮ์ บ้านอันถาวร และสัมภาระที่เขาส่งไปนั้น ก็คือเมื่อเขามีเงิน มีอะไรแล้วก็บริจาคไป แล้วก็ส่งไปบ้านนั้น (บ้านในอาศิเราะฮ์) นั่นก็หมายรวมนัยยะอีกมุมหนึ่งของอบูซุร อัลฆิฟารียฺ رضي الله عنه

ซึ่งจะอธิบายว่า **ชีวิตของผู้ศรัทธานั้น เรามีมุมมองอย่างไร ?** ฉะนั้นการทบทวนชีวิต มันก็จะอยู่บนบรรทัดฐานนี้ บรรทัดฐานของความเชื่อ ที่ผู้ศรัทธาเชื่อเหลือเกินว่า โลกใบนี้เป็นโลกชั่วคราว ชีวิตนี้เป็นชีวิตชั่วคราว ไม่ใช่ชีวิตถาวร เราไม่ได้อยู่ในโลกนี้อย่างนิรันดร์ เพราะฉะนั้นการทบทวนชีวิต เพื่อหาคำตอบว่า ชีวิตในโลกหน้ามันจะเป็นอย่างไร ? ดังนั้นเวลาในโลกนี้ มันก็ต้องถูกมองตามปรัชญานี้ หมายถึงว่า วันเวลาที่มันผ่านไป เฉากเช่นที่ท่านหะสัน อัลบัศรี ได้กล่าวว่า

أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا عُمرُكُمْ أَنفَاسٌ

“มนุษย์ทุกคนเอ๋ย ชีวิตของเจ้านั้น เพียงเป็นลมหายใจ”

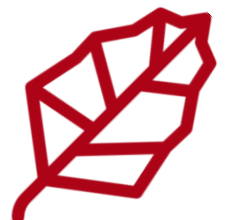
ชีวิตเพียงเป็นลมหายใจ ที่หายใจเข้า หายใจออก นับเลยว่าชีวิตของเราหายใจกี่ครั้ง ? หนึ่งนาที่หายใจกี่ครั้ง ? นี่คือนหน่วยเวลาที่เขานับชีวิต “มนุษย์ทุกคนเอ๋ย ชีวิตของเจ้านั้น เพียงเป็นลมหายใจ” พอหายใจไปแล้ว ถือว่าส่วนหนึ่งของชีวิตหมดไปแล้ว หน่วยหนึ่งจากชีวิต มันหมดสิ้นไปแล้ว

นี่คือมุมมอง นี่คือนทัศนคติของผู้ศรัทธา เรามองว่า เวลาของเราที่อยู่ในโลกนี้ ที่มันเป็นเวลาชั่วคราวนั้น มันมีเรื่องอดีต ปัจจุบัน และอนาคต สิ่งที่ยั่งยืนเป็นชีวิตของเรามีส่วนที่ยั่งยืนแน่นอน และส่วนที่ไม่แน่นอน

ชีวิตของเรามีอยู่สองช่วงที่ยั่งยืนแน่นอนที่สุด และมีอีกช่วงที่ไม่แน่นอนเลย

1. ช่วงที่ยั่งยืนแน่นอนที่สุด สองช่วงคือ อดีตกับปัจจุบัน

ทำไมอดีตกับปัจจุบันถึงเป็นสองช่วงที่ยั่งยืนแน่นอนที่สุด ? เพราะ**อดีต** เราทุกคนรู้ สามารถบอกได้เลยว่า เมื่อปีที่แล้วทำอะไรไว้ ชั่วโมงที่ผ่านมาไปแล้วเราทำอะไรไว้ สองวินาทีที่ผ่านมาไปแล้ว พูดอะไรไว้ ทำอะไรไว้ อดีตแน่นอนที่สุด และความแน่นอนก็หมายถึงว่า มันเกิดขึ้นแล้ว มันไม่ใช่เป็นเรื่องที่ไม่รู้ว่าจะเกิดหรือไม่ แต่อดีตคือมันเกิดขึ้นแล้ว และอีกเรื่องหนึ่งก็คือ**ปัจจุบัน** ที่กำลังทำอยู่ ณ เวลานี้ ณ ปัจจุบันนี้ เช่น ผมกำลังทำอะไรอยู่ นิ้วกำลังชี้อะไรอยู่ ฟันกำลังขบอะไรอยู่ ปัจจุบันนี้มันก็แน่นอนที่สุด **เรามีสองอย่างที่ยั่งยืนแน่นอนที่สุดในชีวิต คืออดีตและปัจจุบัน**

2. ช่วงที่ไม่แน่นอนเลย คืออนาคต

อนาคต ในหนึ่งวินาทีข้างหน้า เรายังไม่รู้เลยอะไรจะเกิดขึ้น ผมไม่รู้เลย ขณะที่ผมทำมือแบบนี้ ในวินาทีข้างหน้า ผมจะมีชีวิตอยู่หรือผมจะเสียชีวิต วินาทีข้างหน้าไม่มีความแน่นอนเลย คนเราจะเดินหรือวิ่ง ออกกำลังกายทุกวัน มีความมั่นใจและมั่นคงมาก พอเดินไปอีกก้าวหนึ่งก็ทรุดเลย เสียชีวิตเลย ไม่มีความแน่นอน หรืออาจจะไม่ใช่เรื่องความตายก็ได้ เรากำลังข้ามถนนทุกวัน เราะวังตัวอย่างดีที่สุดที่เราจะไม่ทันจะก้าวข้ามไป รถก็อาจจะขึ้นบนทางเท้าแล้วมาชนเรา ซึ่งวินาทีข้างหน้าไม่มีความแน่นอนเลย

สองช่วงที่มันแน่นอนที่สุดคือ อดีตกับปัจจุบัน ส่วนอนาคตนั้น ไม่มีความแน่นอน ฉะนั้นเราจะทบทวนชีวิต หมายถึงทบทวนชีวิตในสิ่งที่เป็อดีต และสิ่งที่กำลังเป็นปัจจุบัน การทบทวนมันก็มีสองแบบ **คือทบทวนสิ่งที่มันผ่านพ้นไปแล้ว** คือ นำมาซึ่งอุทาหรณ์และบทเรียนของเรื่องอดีต จุดอ่อนจุดแข็ง เรื่องดีเรื่องไม่ดี

เรื่องที่ไม่ดี เราจะได้ปรับปรุงแก้ไข ขออภัยโทษต่ออัลลอฮ์ ﷻ

เรื่องที่ดี เราจะได้ขอบคุณต่ออัลลอฮ์ พัฒนาให้ทำดีที่สุดในปัจจุบันและอนาคต

นี่คือทบทวนทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับเรื่องอดีต ทั้งอดีตอันไกลที่ผ่านไปแล้ว หนึ่งชั่วโมง หนึ่งวัน หนึ่งสัปดาห์ หนึ่งเดือน หนึ่งปี ทศวรรษที่ผ่านไปแล้ว เวลาที่ผ่านไปแล้ว ทบทวนได้ ถ้าเรามีความทรงจำแค่ไหนก็เอามาทบทวน **อะไรที่ดี** ขอบขอบคุณต่ออัลลอฮ์ และก็พัฒนาให้ดีกว่าเดิม

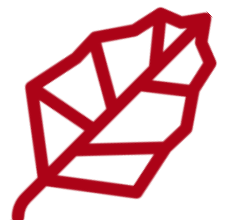
อะไรที่ไม่ดี ก็เอามาเป็นอุทาหรณ์ มาขออภัยโทษต่ออัลลอฮ์ ﷻ

ทบทวนอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับอนาคตก็คือ

วางแผนให้ดี ว่าอนาคตต่อไปนั้น ถ้าอัลลอฮ์ให้มีชีวิตอยู่ เราจะทำอะไร ? **สิ่งที่ไม่ดี** ที่มันผ่านพ้นไปแล้ว ที่มันเป็นอุทาหรณ์ อย่ามาซ้ำรอย อย่าให้มันมาเกิดขึ้นอีกในชีวิต **และเรื่องที่ดี** นั้น มุ่งหมายว่าจะทำให้มันดีกว่าเดิม นี่คือการทบทวน ทบทวนสองอย่าง การทบทวนชีวิตของเราเกี่ยวกับอดีต ในสิ่งที่มันแน่นอนที่สุด เรื่องอดีตและปัจจุบันมีผลบุญ การทบทวนอดีตมีผลบุญเพราะอะไร ? เพราะคนที่ทบทวนชีวิตของเขา ถือว่าเป็นคนที่รำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ นี่คือการรำลึกถึงอัลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์) ผมเคยบอกกับพี่น้องว่า รำลึกถึงอัลลอฮ์ ไม่ใช่หมายถึงการกล่าว ซุบฮานัลลอฮ์ วะลิลละฮ์ เพียงอย่างเดียว แต่คือการรำลึกถึงหน้าที่ต่ออัลลอฮ์ ﷻ นี่คือการรำลึกถึงอัลลอฮ์ และได้ผูกเรื่องการรำลึกถึงอัลลอฮ์เกี่ยวกับเรื่องอายุขัย และชีวิตของเรา ในอายะฮ์ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

أَوَلَمْ نَعْمَرْكُمْ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرُ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۖ

ความว่า “และเราได้ให้อายุของพวกเจ้ายืนนานพอดอกหรือ เพื่อผู้ที่ใคร่ครวญจะได้รำลึกถึงข้อตักเตือนและได้มีผู้ตักเตือนมายังพวกเจ้าแล้ว” (สุเราะฮ์ฟาฏีร : 37)

แล้วจะได้รำลึกในอะไร ? คือรำลึกในเวลา รำลึกในอดีต เรื่องที่ผ่านมาทำดีหรือไม่ดี แสดงว่าการทบทวนนั้น มาปิดท้ายเรื่องราวของจุดแข็งในชีวิตของเรา ด้วยการทบทวนชีวิต แล้วก็มายืนยันกับพี่น้องว่า **การทบทวนชีวิตนั้น คือการรำลึกถึงอัลลอฮ์ ﷻ** ไม่ใช่การรำลึกด้วยบทรำลึก บทสรรเสริญ บทสดุดีพระผู้เป็นเจ้า แต่ด้วยการรำลึกในบทบาทหน้าที่ ที่เราจะต้องพึงมีต่ออัลลอฮ์ ﷻ นี่คือน้ำที่ และเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก และหน้าที่นี้จะส่งผลให้เรา มีปรัชญา มีวิชา ในการมองเวลาที่ไม่เหมือนกับคนอื่น ทำไมละ ? ก็เพราะก็เรามองว่า มีเวลาที่มันแน่นอน อดีตและปัจจุบัน และมีเวลาที่มันไม่แน่นอน

ที่แน่นอน

อะไรที่มันไม่ดี เราก็กะไร เราก็กะเสียใจ อันนั้นที่เราพลาดไป เช่น ไม่ได้ละหมาด ซึ่งควรเสียใจ แล้วเสียใจในเรื่องแบบนี้ ไม่ใช่เสียใจว่าวันนั้นพลาดที่ไม่ได้ไปกินเหล้ากับเพื่อน ซึ่งพลาดแบบนี้ไม่ควรเสียใจ แต่ต้องขอบคุณอัลลอฮ์ ที่ให้เราได้อรรถโอภาสไม่ทำความชั่ว

และเรื่องดี ให้ดีใจ ให้ฉลอง ให้ปติยินดี สรรเสริญอัลลอฮ์ เช่น ปีที่แล้วเรามีโอกาสอ่านอัลกุรอาน เราได้มีโอกาสถือศีลอด เียะติกาฟ ทำความดีต่าง ๆ อันนี้เราควรที่จะดีใจ **นี่คือปรัชญาของผู้ศรัทธา**

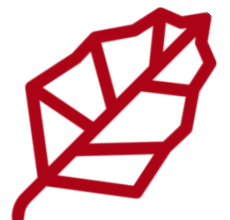
แล้วเรื่องที่ไม่แน่นอน

เวลาที่มันไม่แน่นอนในอนาคต เช่นพรุ่งนี้ สัปดาห์หน้า เดือนหน้า ปีหน้า ไม่แน่นอน เราไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ในอนาคต ปีหน้าอะไรจะเกิดขึ้น มันจะดีหรือไม่ดี เรื่องอะไรถึงไปไปฉลองวันขึ้นปีใหม่มะ ? เหตุผลว่าทำไมมุสลิมถึงไม่เฉลิมฉลองปีใหม่ เพราะเราแบ่งเวลาที่เรากำลังทบทวนชีวิต เรื่องอดีตและปัจจุบัน อันนั้นคือที่เราควรทบทวน แม้ว่าเราจะเสียใจในสิ่งที่มันผ่านพ้นไป หรือจะดีใจในเรื่องที่ทำแล้วดี ก็ดีใจ อันนั้นก็ยังมีสิทธิ์แล้วก็มีเหตุผล มีตรรกะ แต่การฉลอง การจะดีใจ ปติยินดี หรือปรารภนาดีในอนาคต ที่มันไม่มีอะไรแน่นอนเลย มาฉลอง มาจัดเป็นเรื่องเป็นราว ฉลองปีใหม่ที่ยังไม่เกิดขึ้นเลย เรากำลังทำอะไรกันอยู่ ?

เพราะฉะนั้นมาย้ำกับพี่น้องในช่วงไม่กี่วันที่เหลือจากปีเก่า ถ้าเราจะมี **กิจกรรมอะไรที่ควรจะทำ** ถ้าหากว่าตารางของเรา ความจำในมือถือที่เราได้จด ถ้าหากมันขึ้นอยู่กับปีไทยหรือปีคริสต์ศักราช ก็ไปดูว่าเราบันทึกอะไรไว้บ้างหรือจดอะไรไว้บ้างในสมุด แต่ถ้าไม่จดก็อาศัยความทรงจำ **ทบทวนชีวิต** แล้วก็ดูสิ่งดี ๆ ที่เราได้ทำไว้นั้น มาวางแผนว่า ให้ทำดีกว่านั้นในอนาคต สิ่งที่ไม่ดี ให้ขอลูแก่โทษต่ออัลลอฮ์ ตั้งใจที่จะปรับปรุงแก้ไข ส่วนอนาคตอย่าไปให้ความสำคัญมาก เพราะเราไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร แต่ให้มีความตั้งใจเท่านั้นว่า **“อนาคตเราจะตั้งใจปรับปรุงเรื่องที่ไม่ดี ที่เราเคยทำไว้ จะไม่ไปทำอีกแล้ว แล้วเรื่องที่ดี ที่เราเคยทำ ว่าเราตั้งใจว่า จะทำให้ดีกว่านั้น เป็นหน้าที่ของเราในอนาคต”**

وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

ทบทวนทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับเรื่องอดีต
อะไรที่ดี ขอบคุณต่ออัลลอฮ์. และก็พัฒนาให้ดีกว่าเดิม
อะไรที่ไม่ดี ก็เอามาเป็นอุกาหรณ์ มาขออุแก้โทษต่ออัลลอฮ์

นี่คือปรัชญาของผู้ศรัทธา
ซัยคุ ธิญอ อะหฺมัด สมะดี

